
Genel Muhasebe Modülü

Dizayn Dökümanı

Turquaz Muhasebe

Versiyon 0.3

Önsel Armağan

21 Eylül 04

İçindekiler

İÇİNDEKİLER	2
GEÇMİŞ DEĞİŞİKLİKLER	3
1. GİRİŞ	4
1.1 AÇIKLAMA	4
1.2 DOKÜMAN STANDARTLARI	4
1.3 HEDEF KİTLE VE OKUMA TAVSİYELERİ	4
1.4 MODÜLÜN KAPSAMI	5
2. MODÜL GEREKSİNİMLERİ	5
2.1 ALT HESAPLAR	5
2.2 MUHASEBE FİŞLERİ	6
2.3 HESAP AÇILIŞ FİŞİ	6
2.4 HESAP KAPANIŞ FİŞİ	7
2.5 MAHSUP FİŞİ	7
2.6 TAHSİL FİŞİ	7
2.7 TEDİYE FİŞİ	8
2.8 MUHASEBELEŞTİRME	8
3. RAPORLAR	9
3.1 YEVMIYE DEFTERİ RAPORLARI	9
3.2 MUAVİN DEFTERİ RAPORLARI	10
3.3 MİZAN RAPORLARI	10
3.4 DEFTERİ-İ KEBİR RAPORLARI	11
3.5 BİLANÇO RAPORU	11
3.6 GELİR TABLOSU RAPORU	12
4. VERİ TABANI TABLOLARI	13
4.1 HESAP PLANI (TURQ_ACCOUNTING_ACCOUNTS)	13
4.2 MUHASEBE FİŞLERİ (TURQ_ACCOUNTING_TRANSACTIONS)	13
4.3 YEVMIYE DEFTERİ (TURQ_ACCOUNTING_JOURNAL)	14
4.4 MUHASEBE FİŞİ TİPLERİ (TURQ_ACCOUNTING_TRANSACTION_TYPES)	15
EK A: TERİMLER	15

Geçmiş Değişiklikler

İsim	Tarih	Değişiklik Nedeni	Versiyon
Önsel Armagan	21/09/2004	Veri Tabanı Tablolarındaki “updated_by” kolonları “last modified” ile degistirildi.	02
Jak Kamhi	23/09/2004	Gereksinimler ve raporlardaki teknik hatalar ve yazımdan kaynaklanan yanlış anlaşılmalara düzeltildi.	03

1. Giriş

1.1 Açıklama

Muhasebe bir işletmenin parasal işlemlerini izleme ve belgelendirme işine denir. İşletmelerde muhasebenin temel amacı için yasalarca belirtilen mali tablo ve beyannamelerin hazırlanması ile işletmenin mali durumunun ayrıntılı raporlar ile izlenip ticari kararların daha sağlıklı alınmasıdır.

Turquaz genel muhasebe modülü bu amaca uygun şekilde hazırlanacaktır.

1.2 Doküman Standartları

Dokümanda kalın puntuyla yazılmış kısımlar başlıklardır. Üçüncü bölümdeki gereksinimler kısmında alt başlıklar üst başlıkla aynı önceliği içerir.

1.3 Hedef Kitle ve Okuma Tavsiyeleri

Döküman muhasebeciler, muhasebe programı kullanıcıları ve programcıları hedefliyor. İkinci bölümde sistemde olması gereken özellikler başlıklar halinde açıklanmıştır. Üçüncü bölümde raporlar, son olarak dördüncü bölümde ise veritabanı dizaynı belirtilmiştir. Programın veritabanı dizaynı ve programlama kısmıyla ilgilenmeyenlerin ikinci ve üçüncü bölümü okumaları yeterli olacaktır.

1.4 Modülün Kapsamı

İşletmenin muhasebe kayıtları muhasebe fişleri yardımıyla sisteme girilir. Daha sonra bu fişler yardımıyla, muavin defter, yevmiye defteri, mizan ve defter-i kebir gibi çıktılar alınabilir. Muhasebe kayıtları, ayrıca çeşitli raporlamalarla, yöneticiye kararlarında yardımcı olacak bilgiye çevrilir.

2. Modül Gereksinimleri

Aşağıda maddeler halinde modülde olması gereken özellikler belirtilmiştir. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya <http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

Muhasebe kayıtları, muhasebe hesapları çerçevesinde yürütülür. Muhasebe ana hesapları, tek düzen hesap sistemine göre ön tanımlı olarak gelir. Kullanıcı gereksinimi doğrultusunda bu hesaplara ek alt hesaplar açar.

2.1 Alt Hesaplar

2.1.1.1 Tanımı

Kullanıcının sistemdeki hesaplar için alt hesaplar açabilmesini kapsar.

2.1.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Kullanıcı tek düzen hesap planındaki hesaplar için alt hesap açabilmelidir. Bu hesaplar dışında gene daha önceden tanımlanmış alt hesaplar içinde ayrıca alt

hesaplar açılabilmelidir. Bu şekilde açılacak alt hesapların sayısında bir sınır yoktur.

2.2 Muhasebe Fişleri

2.2.1.1 Tanımı

Muhasebe fişlerinin genel özelliklerini kapsar.

2.2.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Muhasebe entegre yapının tam ortasında yer aldığı için muhasebe fişleri çeşitli modüller yardımıyla kesilebilir. Bu nedenle fişlerin hangi modüllerden kesildiği fiş kayıtlarında belirtilmelidir.

Genel olarak beş çeşit muhasebe fişi vardır. Bunlar hesap açılış, mahsup, tahsil, tediye, ve hesap kapanış fişleri olarak listelenebilir. Bundan sonraki bölümlerde bu fişlerle ilgili ayrıntılı açıklamaları bulabilirsiniz.

2.3 Hesap Açılış Fişi

2.3.1.1 Tanımı

Hesap açılış değerlerinin hesap dönemi başında sisteme girilmesini kapsar.

2.3.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Yeni döneme devir hareketlerinde hesap açılış fişleri kullanılır.. Kullanıcı bilgi girişi yapacağı hesabı seçer ve borç-alacak alanlarına açılış değerlerini girer. Bir hesap için bir tek açılış fişi kesilebilir.

2.4 Hesap Kapanış Fişi

2.4.1.1 Tanımı

Hesap kapanış değerlerinin hesap dönemi sonunda sisteme girilmesini kapsar.

2.4.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Dönem sonlarında, muhasebe hesaplarını kapatmak kapanış fişleri kesilir. Kullanıcı bilgi girişi yapacağı hesabı seçer ve borç-alacak alanlarına kapanış değerlerini girer.

2.5 Mahsup Fişi

2.5.1.1 Tanımı

Genel işlemler için kullanılan muhasebe fişidir.

2.5.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Bu fişte hem borç hem alacaklı hesapları girilir. Fişin kaydedilmesi için borç ve alacak hanelerindeki tutarların aynı olması gerekir.

2.6 Tahsil Fişi

2.6.1.1 Tanımı

İşletmeye nakit girişlerinin kaydedildiği fiştir.

2.6.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Kasaya nakit girişi olduğundan borçlu hesap kasa hesabıdır. Kasa hesabında alt hesaplar var ise ilgili hesap seçilebilmelidir. Alacaklı hesap, tutar ve diğer bilgiler girilerek fiş kaydedilir.

2.7 Tediye Fişi

2.7.1.1 Tanımı

İşletmeden nakit çıkışlarının kaydedildiği fiştir.

2.7.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Kasa her zaman alacaklı hesap olduğundan borçlu hesap, tutar ve diğer bilgiler girilerek fiş kaydedilir. Kasa hesabına ait alt hesaplar var ise bu hesaplarda kayıt sırasında seçilebilmelidir.

2.8 Muhasebeleştirme

2.8.1.1 Tanımı

Kesilen muhasebe fişlerinin yevmiye kayıtlarının yapılmasını kapsar.

2.8.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Çeşitli işlemler sonucu kesilen fişlerin muhasebe kayıtlarına işlenmesi, yani yasal defterlere aktarılması işidir. Kullanıcı isteğine bağlı ve otomatik olarak, kesilen muhasebe fişleri anında muhasebeleştirilebilir, fişlerin muhasebeleştirme işlemi için belli bir sayıya ulaşmaları beklenebilir, ya da zaman bazlı olarak muhasebeleştirme işlemi gerçekleştirilebilir. Bunlar haricinde, kullanıcı manuel olarak da muhasebeleştirme işlemi gerçekleştirebilmelidir.

Muhasebeleştirilen kayıtların güncellenmesi için de kısıtlar konabilir. Buna göre muhasebeleştirilen bir fatura , çek-senet ve diğer işlemin daha sonra güncellenmesi önlenmelidir.

3. Raporlar

Raporlamalar, sisteme girilen verilerin incelenip sonuçlar çıkartıldığı bölümdür. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya <http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

3.1 Yevmiye Defteri Raporları

3.1.1.1 Tanımı

Mali olayların sadece hesaplar üzerinden takip edilmesi kontrolü zorlaştırır. Olayların ayrıca tarih sırasına göre izlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle mali olaylar yevmiye defterine, tarih sıralı olarak yevmiye maddeleri halinde kaydedilir.

3.1.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Yevmiye defteri tarih aralıklı olarak çıkartılabilmelidir. Bir yevmiye maddesinde, hem borç, hem alacak kısımlarında bir veya daha fazla hesap bulunabilir.

Yevmiye maddesinde borç kaydı yapılacak hesap veya hesaplar önce ve satır başından başlanarak yazılırken, alacak kaydı yapılacak hesaplar daha sonra ve biraz içeriden başlanarak yazılır. Hesap tutarları içinde aynı düzen kullanılır. Aşağıda bir yevmiye maddesinin görünümü vardır.

-----/-----

BORÇLU HESAP(LAR)

XXXXXX

ALACAKLI HESAP(LAR)

XXXXXX

-----/-----

3.2 Muavin Defteri Raporları

3.2.1.1 Tanımı

Muhasebe kayıtlarının alt hesap temelinde listelenmesidir.

3.2.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Kullanıcı istediği hesabı veya alt hesabı seçerek, o hesaba ait işlemlerin tarih sıralı olarak listelenmesini kapsar. Bu listede çeşitli listeler kullanılabilir.

3.3 Mizan Raporları

3.3.1.1 Tanımı

Mizan, muhasebe kayıtlarının doğru işlenip işlenmediğini kontrol etmek ve mali bilgileri değerlendirmek amacıyla belirli aralıklarla düzenlenen ve bütün ana ve alt hesapların borç, alacak ve bakiye tutarlarını listeleyen bir mali tablodur.

3.3.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Genel mizan veya tarih aralıklı olarak mizanlar çıkartılabilir. Mizanlarda alt hesaplar da listelenebilmelidir. Kaç basamağa kadar alt hesapların listeleneceği de kullanıcı tanımlı olmalıdır.

3.4 Defteri-i Kebir Raporları

3.4.1.1 Tanımı

Defteri-kebir, ana hesapları bünyesinde toplayan defterdir. Yevmiye defterine kaydedilen işlemler usulüne uygun olarak bu defterdeki hesaplara geçirilerek mali bilgilerin sınıflama işlemi yapılır.

3.4.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Muhasebe işlemlerinin hesap planındaki hesaplara göre gruplanarak tarih sıralı olarak listelenmesi sağlanır.

Bu raporda her işlemin yevmiye madde no'su da görüntülenmelidir.

3.5 Bilanço Raporu

3.5.1.1 Tanımı

Bilanço, bir işletmenin belli bir anda sahip olduğu varlıklarla, bu varlıkların sağlandığı kaynakları bir düzen içinde gösteren mali tablodur. Bu tabloda varlıkları (Mevcutlar + Alacaklar) gösteren tarafına aktif, kaynakları (Yabancı kaynaklar + Özkaynaklar) gösteren tarafına da pasif denir.

3.5.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Aktif ve pasif hesaplar, tek düzen hesap sistemine göre belirlenir. Aktif ve Pasif hesaplar da kendi aralarında gruplanabilir.

Bu grupların rapora eklenmesi kullanıcı tanımlı olmalıdır.

3.6 Gelir Tablosu Raporu

3.6.1.1 Tanımı

İşletmenin belli bir dönemde elde ettiği bütün gelirlerle, bu gelirleri elde etmek amacıyla katlandığı aynı dönem içindeki bütün maliyet ve giderleri belli bir düzen içinde listelenmesi ile oluşan raporlardır.

3.6.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Bu raporda işletmenin geliri ve işletme sonucu basamaklar halinde hesaplanır.

Net Satışlar = *Brüt Satışlar – Satış indirimleri*

Brüt Satış Karı veya Zararı = **Net Satışlar** – *Satışların Maliyeti*

Faaliyet Karı Veya Zararı = **Brüt Satış Karı veya Zararı** – *Faaliyet Giderleri*

Olağan Kar veya Zarar = **Faaliyet Karı Veya Zararı** +

Diğer faaliyetlerden olağan gelirler ve karlar –

Diğer faaliyetlerden olağan giderler ve zararlar –

Finansman giderleri

Dönem Karı veya Zararı = **Olağan Kar veya Zarar** +

Olağan Dışı Gelir ve Karlar –

Olağan Dışı Gider ve Zararlar

Dönem Net Karı veya Zararı = **Dönem Karı veya Zararı** -

Vergiler ve diğer yasal yükümlülükler

Hesapların bu alt gruplara göre tasnif edilmesi tek düzen hesap sistemine göre yapılır.

4. Veri Tabanı Tabloları

Önceki başlıklarda belirtilen sistemin ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılacak tablolar ve alanları aşağıda belirtilmiştir. İsimlendirmede kullanılan standartları görmek için programlama standartları dökümanına bakabilirsiniz. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya <http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

4.1 Hesap Planı (turq_accounting_accounts)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
accounting_accounts_id	Hesap Kartı Özel Numarası	Sayı	Primary key, auto increment
companies_id	Şirket özel numarası	Sayı	Foreign Key
account_name	Hesap adı	Karakter(50)	
account_code	Hesap kodu	Alfanümerik	Unique
parent_account	Üst hesap özel numarası (alt hesaplar için geçerli)	Sayı	Foreign Key
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
last_modified	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.2 Muhasebe fişleri (turq_accounting_transactions)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
-----------	----------	-------------	---------

accounting_transactions_id	Muhasebe fisi özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
accounting_transaction_types_id	Fiş Tipi	Sayı	Foreign Key
accounting_journal_id	Yevmiye Madde Numarası	Sayı	Foreign Key
account_id_debtor	Borçlu hesap numarası	Sayı	Foreign Key
transactions_debt_amount	Borç tutarı	Double	
account_id_creditor	Alacaklı hesap numarası	Sayı	Foreign Key
transactions_credit_amount	Toplam Alacak	Double	
transactions_date	Fiş Tarihi	Date	
module_id	Fişin Kesildiği Modul Özel Sayısı		Foreign Key
transaction_document_no	Hareket ile ilişkili evrak numarası	Karakter(50)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
last_modified	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.3 Yevmiye Defteri (turq_accounting_journal)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
accounting_journal_id	Yevmiye kaydı özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
journal_date	Yevmiye kaydı tarihi	Tarih	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
last_modified	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.4 Muhasebe fişi tipleri (turq_accounting_transaction_types)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
accounting_transaction_types_id	Fiş Tipi özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
types_name	Fiş Tipi Adı	Karakter(50)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
last_modified	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

Ek A: Terimler

Primary key: Birincil Anahtar. Veri tabanında satırların belirleyici ögesi olarak ve dizin yaratmak için kullanılır.

Foreign key: Yabancı anahtar. Birincil anahtarları göstererek tablolar arası ilişki yaratmak için kullanılır.

Auto increment: Kendiliğinden artan demektir. Belirleyici öğelerde her satıra 1'den başlayarak farklı bir değer verir.